

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

R. P. Pauli Segneri E Societate Jesu Qvadráginta Sermones

Segneri, Paolo

Dilingae, 1693

Sermo V. Die Lunæ post primam Dominicam. Distincte explicantur horrenda confusio, quàm in extremo die Judicii experietur peccator, in ruborem datus, toto mundo præsentente.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-52496](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-52496)

Verbi efficacia efformata! Circea & fabulosæ epulæ quondam homines mutabant in bruta; sed longè veriùs & efficacius cibus iste beneficius, de quo disserimus, bruta ipsa transmutat in homines; & quid dico in homines? in Seraphinos. Hic certè Moysen quendam in Ægypto ex feroci licario in devotum mutavit monachum, sermone unico, quem fortè fortunâ de inferorum pænis audivit, commotum. Hic Pelagiam, infame scortum, in cremi incolam; Thaidem propudiosam & discolam in pœnitentem transformavit. Et ô vos fortunatos! Auditores, si metamorphosi æquali vos ex imperfectis Sanctos efficiat! quis ergo cibum tam robustum, tam potentem & prodigiosum non appetat? Iterum ergo omni virium contentione vobis ingemio: excitate in vobis hanc famem, hanc efficitim à DEO postulate, hanc acuite; hanc, si experimini, postpositis omnibus aliis negotiis, explete, satiate. De misellis Sionis incolis, gravissima fame oppressis, affir-

mavit propheta, quòd cibi amore pretiosa quaque prodigi effuderint, nullâ habitâ auri, aut argenti, aut gemmarum ratione: *dederunt pretiosa Thren. 1. quaque pro cibo ad refocillandas animas.* Hoc & vobis agendum est: prodigenda sunt omnia, caelestis nutrimenti amore, *pretiosa quaque, Auditores, pretiosa quaque.* Cùm de Verbo Divino audiendo agitur, negligenda sunt corporis commoda, non curanda fortunæ bona, non vacandum litibus, non tempus amicorum visitationibus, nec petendis dandisve informationibus terendum est: certè Esau famelicus nec jus natalium pensi habuit, sed illud non absque vituperio pulmenro leatium postposuit; alii in famis angustiis, & vestitum, & supellectilem pignori exposuerunt. Ægyptii regionem totam Josepho Proregi, & supremo œconomò celsere; eia, etiam animo sua præbeatur esca, insuper habito quocunque dispendio vel ja-cturâ.

SERMO QUINTUS.

DIE LUNÆ POST PRIMAM DOMINICAM.

Cùm venerit Filius hominis in majestate sua, congregabuntur ante illum omnes gentes.

Matth. 25.

I. Quo

I. **U**o usque tandem a-
butemur DEI pa-
tientiam, hactenus tam
paternam & longani-
mi? an non ille, velut
ad omnem surdus injuriam, ad hoc us-
que temporis conticuit? sed nun-
quid scimus, irritatam diu patientiam
in furorem degenerare? Eia! agite
Angeli, mentes caelestes! tubam so-
nitum date, diem illam supremam
& horrendam promulgate, ut videant
protervi, decretoriam adesse horam,
Obscuramini caeli, & non nisi mican-
tibus fulgetris lucete! flammis pluite
voracibus, omnesque hominum pos-
sessiones in cineres redigite: dehiscet
tellus, & superba palatia absorbe!
Erumpite e silvis feroces bestiae, &
miseros mortales, ex urbium ruina
profugos, metuque consternatos, in-
vadite, discerpite, lacerate, occidite!
nemo furorem vestrum effugere se
posse jactet impunè!

Verumenimverò quid ago? an
non jam centies peccatoribus horum
minae suppliciorum necquicquam in-
gestae sunt? ipse memini, me ætate
magis juvenili, non sine studio &
ornatu feralis eloquentiae, dici illius
terribilem apparatus descripsisse, nec
tamen ausim dicere, ullum expalluisse,
aut trepidantis animi signa dedisse.
In eam ergo hodie deveni sen-
tentiam, cum de judicio finali peror-
andum sit, prætermittis omnibus
aliis reorum suppliciiis, unum dunta-
xat, homini soli proprium explican-
dum assumere, minus id quidem vul-

gò cognitum, cum grave tamen & a-
trox, ut, quisquis ejus gravitatem pro-
bè intelligit ac penetrat, totis meritò
artibus contremiscat, si vel modicum
humanitatis & sani sensus reliquum
habet. Dixi *proprium soli homini*: &
quod illud supplicii genus esse creditis,
quod soli homini proprium est? an
fames, an verbera, flammæ, fulnera,
mors ipsa? Nequaquam: horum enim
malorum sensus brutis etiam commu-
nis est: quod autem soli homini dole-
re potest, est Confusio, erubescencia,
pudor: *etiam jumenta percuti, oc-* Conc. 1.
cidi & cremari possunt, verecun- Dom.
dari non possunt; ut ingenuosè lo-
quitur S. Thomas de Villa nova,
tunc homo maximè, ut homo pu- Ad.
nitur, quando pro delictis sunt pub-
lice confunditur.

Non ergo à me hodie præstola-
mini, Auditores, ut, ut more aliorum
oratorum, hypotyposin efformem ex-
halationum ignearum, per auras ferali
aspectu volitantium, aut describam
fragorem tonitruum, nimbos, fumum,
ignitas pluvias, sagittarum grandines,
solem lugubri & pullo obductum ve-
lamine, lunam sanguine stillantem,
stellas in crinitos cometas degeneres,
longum, velut in universali orbis lu-
ctu, radorum syrma trahentes; hoc
totum, inquam, à me minimè expe-
ctate. Unicum & horrendum ho-
dierna die spectaculum vestros ante
oculos statuam. Peccatorem scilicet
totius mundi oculis expositum, eru-
bescentem & pudore ac verecundiam
confusum. An non supplicium istud
hoc omnium maximè formidandum,
dolo-

dolorificum, & crudele arbitramini? sic enim verò vobis fatendum est, si homines estis, & quidem quales vos suspicio, tam ingenui, atque ad omnem humanitatem compositi. Animum ergo commodate, & quisquis nullo se horrore concuti adverterit, haud abs re timere potest, se scele- rum assuetudine immutarum exuisse hominem, & brutum induisse.

II. Si ullum unquam opprobrium, aut illatae contumeliae exemplum vidit mundus, illud certè fuisse censendum est, quò Ammonitarum Rex Hannon Davidis Regis legatos violato gen- tium jure despexit. Jussit ille sin- gulis, mancipiorum instar, comam capitis novaculâ radi, truncari bar- bas instar serrarum, vestes lumbo- rum tenus abscindi omnes, & sic igno- miniosè denudatos comparere coëgit in regia, inter aulae proceres & primi gradûs ac characteris ministros; mox per plateas & urbis compita, immen- so concurrentis populi ludibrio rap- tatos & sannis expositos, domum pu- dibundos reverti. Satis est, quod sacra de ipsis affirmant Oracula: *erant vi- ri confusi turpiter valde*. Ego mihi certò persuaserim, nec levare oculos, nec hircere quidem præ pudore au- sos, quin si immane hoc ludibrium morte sua redimere licuisset, non du- bito, eos maluisse abscissum in ferali pegmate caput amittere, quàm adeo turpem ignominiam pati. Quem er- go reprobis animi sensum futurum existimatis, quibus opprobrium lon- gè atrocius sustinendum est, nec illud coram una duntaxat civitate, vel

aulâ regiâ, sed in totius humani gene- ris præsentia! Videbunt supremum Mundi Judicem, splendenti nube velut throno suffultum, Majestate tremendum, cælestium Procerum, velut assessorum, innumerabili coro- nâ stipatum. Videbunt Apostolos, Patriarchas, Prophetas, Martyres, in suos quemque ordines augusta inter subsellia divisos. Videbunt Confes- sorum cuneos, Virginum turmas, A- nachoretarum agmina, & non dicam manipulos, sed integros angelorum exercitus, coruscantibus armis spe- ctabiles, qui per immensum aëris spa- tium diffusi, Augustissimum hunc confessum, non numero solum, sed & pompâ, magnificentiâ, ac majesta- te conspicuum & formidandum red- dent.

Coram hoc confesso, quem ausim appellare populum integrum è meris monarchis conflatum, velint, nolint comparere debent miseri damnati; comparebunt autem luridi, squalidi, turpes, abominabiles, nudi, & vilissi- mâ etiam lacernulâ aut centone desti- tuti, quo ignominiam contegant, quamvis gravissimo pudore crucien- tur. Quæ hæc confusio Auditores, in totius mundi præsentia? maximè cum instar maleficorum & capitalium reo- rum, ab infernalium satellitum cater- vis se violenter raptari viderint, qui, ereptam Cælo prædam jaçtantes, fe- rociter in eos insilient, & nunc ludi- bris & sannis, nunc stimulis & calci- bus, nunc scuticarum & nervorum ictibus infesti, miseros urgebunt; an non verè adstabant, *confusi turpiter valde?*

2, Reg. 10.
1. Paral.
19
Gasp.
Sanct. in
hunc loc.

valde? certè tam confusi, ut in summæ gratiæ loco numerarent, violentis sibi manus inferre posse, ut, corpore animoque in nihilum redacti, tanto se pudori subducerent. Piso nobilis Romanus, cùm quondam senatui sisteretur, sordidâ veste squalidus, quâ rei pro more induebantur, vix primo obtutu venerabilem Judicum confessum suæ intentum damnationi, senatores per subsellia longo ordine dispositos, accusatores in rostris ad perorandum paratos, populum densatis cuneis ad spectandum confluentem aspexit, cùm pudoris impatiens, & tantorum oculorum in sese conjectorum verecundiâ suffusus, hæsit paululum deliberabundus, mox arrepto, quem vestibus abditum gerebat, pugione seipsum furens interemit. Quid ergo miseros peccatores in supremo iudicio facturos arbitramini, si arma illis præsto essent? quis eorum continere dexteras, frænare impetum, furorem reprimere valeret? Sed volent, nolent, ut testatur Ezechiel, totius iudicarii processus finis illis sustinendus est, *ut portent ignominiam suam, quòdque summum calamitatis est, confundantur in omnibus, quæ fecerunt.*

III. Quòd si vel comparere coram hoc tribunali, tam gravem, quin & gravissimam verecundiam incutit; quid erit, cùm abscondita tenebrarum illuminabuntur? quando altâ & sonorâ voce processus illius occultissima acta, delicta infamia, & secretissima facinora distinctè & minutim propalabuntur? nescio, quâ ratione

R. P. Segneri *Quadragesimalis.*

meliùs hanc vobis confusionem explicem, quam si dixerò: fingite animo, me virtute Divinâ ad intimorum vestrorum, quanti quanti estis, notitiam introduci, & certâ instructum scientiâ, exclamare palàm; ecce tibi hanc sæminam, quæ tota ad modestiam composita est! adulteram esse scitote, quæ sub religionis velo, & fidei devotionis larvâ juveni propudiosè adhæret! Hem illum truculentæ in Dominum noxæ, illum patratu furti reum! Illum in angulo delitescentem nôstis? dicam vobis, præstigiator est, & inimico clam è medio tollendo telam hisce diebus ordiri parat. Quòd si hæc omnia velut notissima promulgarem, quæ nemo inficiari, aut negando infringere posset; quæ pudoris incendia, quas flammæ & favillas in vultibus excitarem? an non tumultuarentur adversum me omnes? an non truci vultu ac gestu silentium mihi indicerent, terrerent aspectu, aut clamoribus me compescerent? plurimi veris in fugam tergis per templi fores se ocyus proriperent, ut sese pudori subducerent. Et ubi tandem locorum sumus, Auditores? nunquid in una solum civitate? nunquid in unio in templo? tantine sit, coram paucula gente pudore suffundi, & aliquantulam famæ jaeturam pati? Vobis ergo relinquo iudicandum, quid in præsentia, & conspectu totius mundi futurum sit. Eia dolosi! imponite alacriter Sacerdotibus Christi in secreto sacræ exomologeseos tribunali, culpas infames dissimulate, obscenas oculice,

H

culice,

culite, fucum & cerussam delictis vestris illinite, aurisque lamellis turpitudinem vestram obducite! an id etiam die illo supremo pariter vos facturos confiditis? tunc enim verò etiam inviti confessionem non solum secretam, sed publicam facietis, vocèque elatà ea omnia manifestabitis, quæ ex me modò audire gravissimum & intolerabile videretur; adulteria, perduelliones, propriâ oris vestri confessione patebunt, An mihi fortè non creditis? audite igitur Oseam Prophetam: *colligata est, inquit, iniquitas Ephraim: Peccator malitiam suam eâ facilitate abscondit, quâ furtim conceptus à puella fœtus initio celatur: ignorant parentes, nesciunt familiæ capita, celatur ipsos Christi Vicarios: absconditum peccatum ejus, sed præstolamini paululum: dolores parturientis venient ei!* Vidistisne unquam puerperam partui vicinam? an illa continere se potest, & latens in visceribus pondus dissimulare! imò vel invita cogitur, gemitibus & clamoribus se prodere. Ita peccatori accidet, Oseâ teste: *dolores parturientis venient ei, dolores parturientis venient ei:* pariet tandem iniquitatem, quam concepit: effundet publicam in lucem adulterinos partus, quos in conscientia sinu noxiè celavit, suamque turpitudinem summâ sui confusione & infamiâ manifestabit. Quis jam ruborem, exprimat, inde emergentem? Novi ego juvenulam, paucis abhinc annis amoris insaniâ lapsam, gravi se implicuisse crimini, tanto dein confusionis horrore concuf-

sam, quæ paritura imminebat, ut advocatum celerrimè amasium ad eripiendam sibi violentis manibus vitam impulerit. Erat ille tantæ humanitatis (audite miseræ, & successum fatalem vesani amoris perpendite!) erat ille, inquam, tantæ civilitatis, ut quamprimum se ad gratificandum puellæ desiderio accinxerit, ferale illi toxicum propinaverit, & velut officio suo bellè functus, miserandam ad inferos ablegaverit. O puella infelix! O filia inconsulta, improvida, stulta! quid enim te excusem? Cogitate tamen, Auditores! quid miseræ omni consilio destitutæ tunc accidisset, si post dissimulatum, quem ferebat, uterum, & devoratas prægnantium molestias, die clarâ & solenni, in media Basilica, quâ ingens hominum copia confluit, improvisi partus doloribus fuisset obruta, & doloris vehementiæ ultra reprimendâ impar, post contorsiones corporis, & mixtas clamoribus convulsiones, tandem infame pondus deponere, & velut per torturam, expressam sceleris sui confessionem facere coacta fuisset? idque eo ipso in loco, in quo paulò antè ad omnem modestiam composita considebat? Superi boni! vos ipsi verecundiæ magnitudinem, populi concitationem, & totius cognatæ familiæ motus considerate! an non furore amens ac percita ad mortuales Templi tumbas & sepulchreta accurrisset, ut sub apertis saltem tumulorum monumentis se absconderet? Hæc tamen, quantacunque confusio, infamities minor est illâ, quam subibit

Osea 13.
22.

subibit peccator, cum non unum duntaxat scelorum partum, sed innumeros in lucem effundere cogetur, nec id paucos inter, aut junctos sanguine, sed mundo coram stante universo? Heu quibus singultibus pudorem testabitur, videns se in flagrante deprehensum? quos mugitus, quos fremitus faciet? *Audient gentes ignominiam ejus*, dicam cum Jeremia, & *ululatus ejus replebit terram*. Invocabit amicos & notos, sed frustra; nemo enim illius partes aut suscipiet, aut sustinebit: *Unusquisque*, ait Isaias, *ad proximum suum stupebit*. Fortunatus esset, si saltem hiantia illum monumenta absconderent, petrae & marmora contererent, aut molares lapides in pulverem redigerent! Expositus ergo totius mundi oculis stabit confusissimus, & longè diversus ab eo, quem se olim mentiebatur, invisus nimirum, execrabilis, atque omnibus exosus; nec ululatus, nec clamores ei proderunt, ut vel ab invocatis montibus speret pietatem. An non ergo censetis, Auditores, peccatores die illà supremâ summum atque inexplicabilem pudorem passuros? nunquid

Job. 2. 22. verè *confusione induentur*, ut ait Jobus? *nunquid confusionem portabunt*, ut dicit Ezechiel? nunquid, ut regii psaltis loquendi formulâ utar, à capite ad calcem, *operientur sicut diploide confusionem suâ*? Heu ergo miseros nos! ut quid tanto studio & exquisitis artibus impietatem nostram abscondimus? quid nobis prodest, sub Zeli justiq; fervoris schemate invidiæ atque odio indulgere? cur sub justitiæ

larvâ commodis & lucris iniquis inhiamus? quid interest, quòd tot obscurnissima facinora sub noctis & tenebrarum velo delitescant? quòd sub vultu ad amicitiam composito clandestina, diraque odia tegamus? quòd sub honestatis specie animum turpissimum circumferamus? tantò certè majus erit partus tempore opprobrium, tantò major erubescencia!

IV. Nec opponatis mihi, confusionis istius magnitudinem nimium à me exaggerari, cum omnibus communis futura sit. Palmaris enim verò, & gravissimus hic error est: nòstisne, cur homines modò ob flagitia sua parùm erubescant, cum multos ejusdem turpitudinis socios ac complices se habere vident? quia nimirum peccati gravitatem, & erubescenciæ mensuram à corrupto vulgi judicio desumunt; vident enim, peccati turpitudinem passim ita viluisse, ut plurimi gloriæ sibi ducant, esse flagitiosos, sitque paulatim honoris & famæ materia, quæ ruboris & infamiæ esse deberet. Verùm aliud longè judicium ferent die illà tremenda: tunc enim suis peccatorum meritis æstimabunt, atque ad rectæ rationis bilancem librabunt, ut peracutè observavit Doctor Angelicus; *tunc confusio respiciet æstimationem* 3. p. 9. 88. *Dei, quæ secundum veritatem est de* supplem. n. 2. ad 4. *peccato*. Proh, quantum ergo erubescant miseri, cum sese turpissimi hujus monstri authores agnoscent? perpendite, quæso, quanto rubore perfusa fuerit illustris illa matrona, quæ, clavum Ecclesiæ tenente Martino quarto, si bene memini, Romæ filium

lium peperit, instar urfi pilosum, aduncis unguibus, pilis hircis, rictu bestiae deformem. Matribus hoc iudicium relinquamus, formosae prolis tam cupidis, si nondum habeant, & tam superbis, si habeant; quantam credant infelicis illius fuisse confusionem? Ecquid ergo dicent reprobi, si se foedissimi illius partus, peccati nimirum auctores aspicient? hoc enim monstrum est, cui nec Lernæ palus, nec lacus Asphaltidis, nec stagnantes Cocyti putei, simile unquam produxere; cui horrore cedunt Gorgones & Scyllæ, Cerberi & Centauri, Sphinges & Hydrae, Geriones, Minotauri & Piones; imò peccatum est illud monstrum, quod, quidquid in mundo monstrum & terrificum est, genuit. Hoc illud monstrum est, quod spiritus Angelicos, tam excellentes prius & nobiles, in foedissima daemonia commutavit; illud est, quod tantam in genus humanum infelicitatem induxit; illud est, quod cum DEI filius indueret, tantum Divinis oculis horrorem iniecit, ut leprosi instar, aut scabie maligna correpti, etiam infamiam maledicti ferre debuerit, *factus pro nobis*, teste Apostolo, *maledictum*: an non ergo gravissimè confundendos creditis peccatores, cum videbunt, se monstri huius esse progenitores, neque ullus eis modus supererit, aut partum cedandi, aut foetum abscondendi, aut persuadendi aliis, esse partum non suum, prout in ceteris monstrosis partibus fieri solet.

V. Hæc tamen quantacunque vecundia comparari, me iudice, cum

illa non poterit, quæ tunc illos obruet, quando à Christo, vultu ad maiestatem composito, suam sibi ingratitude, Divinæ ejusdem Personæ ac pretioso Sanguini tam injuriosam, audient exprobrari. Profectò Auditores, non satis assequimur, quanti momenti opus sit, Christum pro nobis mortuum esse: sed cum divino aliquando ejusdem conspectui sistemur, tunc enim verò nos maleferiatos, crudos & inhumanos fuisse agnoscemus, dum ejus amore non solum pauperum subsidium negleximus, sed etiam debita Ecclesiis & Monasteriis jura subtraximus, aut injustè negavimus, Christumque in imagine sua ignominiosè despeximus? quâ non ergo confusione, quo rubore vultum operiemus? Alvarus Bassanus, supremus classis Archithalassus, non minus navigationibus à se institutis celeberrimus, quàm victoriis de hoste reportatis eximius, in mandatis à Philippo Secundo Hispaniarum rege acceperat, ut formidandum illum cogeret exercitum, qui, infaustâ subinde expeditione in Angliam motâ, disperiit; cumque navigia, tanto molimini necessaria, adornanda essent plurima, com meatibus & annonæ copia paranda, belli & armorum apparatus instruendus, miles insuper plurimus colligendus, non poterat Alvarus tanta, quam rex animo conceperat, celeritate tantæ molis negotium absolvere: commotus ergo in Archithalassum rex, vocatum in regiam, vultu turbato, & voce gravi hunc in modum increpuit: *male tu quidem pro benevolentia in te meâ,*
mibi

Ad Gal.
3. 13.

Fam.
Strad. de
Bell. Belg.
dec. 2.
l. 9.

Psal. 2. 5.

mibi gratiam rependus! nec plura addidit; hæc sola tamen exprobratio, indomito ceteroquin cordi frangendo par fuit: egressus enim è conclavi regio Alvarus, vultum pudore suffusus, domum concessit, mox lecto infirmus decubuit, & paucorum dierum intercapedine vitæ terminum posuit. Nul- lum ego vestrum, Auditores, tantâ mentis inopiâ laborare crediderim, ut Christi judicis & voci, & vultui, non plus Majestatis, & sacri horro- ris, quàm terreni Regis attribuat; quæ ergo mens, quis sensus vobis erit, si in Divinum conspectum admissi, offensi Numinis vocem, omni tonitru gra- viorem audietis? *Loquetur in ira sua.* Nec ille vobis objiciet admissam in Divino servitio negligentiam aut tarditatem, excusatione ac venia dignam, sed læsæ Majestatis crimina, suæ personæ contemptus, nullâ tergiver- satione excusandos exprobrabit. Ego, inquiet, tui amore in crucis ligno mortuus, gratum aliquod à te obse- quium sperabam: sed, edic ingrate! an tanti amoris excessui respondisti? quid econtrario in meam injuriam non designâsti? nomen meum pes- sumdedisti, servos meos calumniatus es, templa profanâsti, verba mea ludibrio habuisti, blasphemias sangui- nem meum polluisti! an fortè nimium à te petii? imò illud duntaxat reve- rentiæ & honoris à te expectavi, ut ne eousque vilis ac contemptus tibi forem, ut tuis me obsequiis indignum æstimares: centonem petii, quo ca- lesierem tempestate frigidâ; panis frustulum, quo famelicus pascerer: tu

autem, quid ad hæc? ne tuas mihi o- pes impenderes, in obscænis theatris dilapidâsti, profudisti in consortiis vi- tæ dissolutæ & profligatæ, attrivisti lu- xu immodico, in infami lupanarium fornice dissipâsti? Ecce, quid à te po- tuerim impetrare, postquam ad te re- dimendum in cruce mortuus sum? ut scilicet nemo hominum esset, quem non magis diligeres; nemo, quem minùs æstimares, magisque contem- ptui haberes. Hæc Christus dicet, hæc exprobrabit: & quis adeo imper- territus, frontisque tam perfriatæ erit, ut vel vultum levare, aut dicentis conspectum possit sustinere? *Ante fa- Nabum, ciam indignationis ejus quis stabit? 1. 6.* Ah popule Christiane! *frons meretri- Jer. 2. 3. cis facta est tibi, noluisse erubescere!* jam callum obduxisti, nec istæ crimi- nationes tibi vultum & colorem im- mutant: mutabis tamen, mutabis die illâ, tantoque ruboris incendio tibi facies exardescet, ut ipsæ etiam inferni flammæ mitius urere videantur. Audi, quid S. Hieronymus tibi ingeminet, tantum nimirum damnatorum op- probrium fore, ut omne momentum mille eis anni videatur, summèq; desi- derent, æternæ damnationis sententi- am accelerati, ut se à Judicis præsentia proripere, & in abyssu inferni abscon- dere possint: *melius enim esset, in- quit, damnatis, inferni pœnam, quàm præsentiam domini ferre.*

VI. Sed præstolare paulisper, dum ipsimet Ethnici ac pagani ad con- fusionem tuam augendam advocen- tur, qui luce fidei destituti, & Sacra- mentorum subsidio privati tam atro-

cia tamen, ut tu, facinora neutiquam perpetrârunt. En! illustris ex Romana Nobilitate Juvenis, Spurina nomine, se sistit, rarâ formæ elegantîâ præditus; quam cum offendiculo esse intuentibus adverteret, generoso ausu ipsemet obliteravit, vultu sædis vulnerum ac cicatricum notis deformato, maluitque minùs amabilis, quàm minùs pudicus haberi. Quid ad facinus hoc, à D. Ambrosio relatum, respondebis, Christiane! qui ornatu vano & lascivo aliorum oculos irritas? utque plures formæ, velut idoli, cultores nanciscaris, fictam capiti cæsariem affigis, luxum in vestibus ostentas, genas fucò & cerusâ pingis? Prohibet Anaxagoras, tenuis, qui à patre ei obtigit, fundi possessor, qui hujus etiam dominio sponte se exiit, ut liberiùs & absque impedimento humanis scientiis vacaret. Tu verò quid dices, qui omne tuum studium in accumulandis opibus ponis, omnémque salutis tuæ curam negligis? Veniet Torquatus, qui unius duntaxat filii Pater, & filii quidem Romano consulatu insigniti, hunc ipsum propria manu mactare sustinuit, quòd disciplinam militarem, felici licet culpâ, turbârit. Et tu quid repones, qui effrænem filiorum licentiam toleras, ne fortè increpiti tristen-tur? Quid de Phocione Græcorum celeberrimo dicam? hic rerum gestarum gloriâ insignis, & per livorem ab æmulis ad mortem damnatus, antequam paratam sibi cicutam hauriret, interrogatus est, quid mandati filio relinqueret peregrè degenti; dicite

illi ex me, respondit, ut omnis paternæ injuriæ oblitus, vindictæ sumentæ animum deponat, & inimicis bona pro malis rependat. Tu quid ad hæc? qui non contentus, ad discernendum æmulum proprios dentes armâsse, consanguineos etiam & amicos omnes in partem odii advocas, & inimicitiam Vatinianâ in hæredes transmittis? Age Christiane! edisserere! an non immensa erit ignominia tua, dum in gremio veræ Religionis enutritus, tot scripturarum oraculis, Patrum documentis, Sanctorum exemplis eruditus, multos tibi barbaros & gentiles virtute videbis antecellere, adeo ut, solâ fide exceptâ, quæ tamen sine operibus vituperio magis quàm gloriæ tibi erit, te nec justitiâ Aristidi, nec vitæ integritate Seleuco, nec castimoniâ Palæmoni, patientiâ Socrati, veracitate Pericli, mansuetudine Antigono, nec proprii commodi contemptu Epaminondæ comparare possis? & hi tamen omnes profundas inter tenebras cæcæ gentilitatis concepti, nati, educati, absque ulla æternæ vitæ noti-tiâ, ignari Evangelii, traditionum, dogmatum, prophetiarum, prodigiorum, Sacramentorum fuerunt, neque unquam noverunt, Deum ex amoris excessu in eorum gratiam inter acerbissima tormenta mortuum, uti tu probè novisti. Quid ad hæc infelix respondes? quid reponis? an non ruborem hoc tuum augebit, totòq; jam vultu diffusam verecundiam intendet? Certè nisi ita se res haberet, nunquam Christus tanto verborum pondere ad nos terrendos clamâset: *Viri Ni-nivita*

Math. 22. 9. 41. & 42. *mirita surgent in iudicio, cum generatione ista, & condemnabunt eam.* In quæ verba, quid Chrylostomus?

nil aliud præter hoc unicum: *Veniat ergo in mentem, quanta erit illa derisio!* Christiano exprobrari à barbaris, Christi asseclam accusari à Turcis, & à gentilibus ipsis condemnari! quanta hæc est confusio, quod dedecus? *quanta derisio? quanta derisio?* quis illam satis explicabit: Boleslaus primus Poloniæ rex, cum de belli ducibus nonneminem væcordem in prælio, & ignavum in conflictu se exhibuisse vidisset, eum famineam auro ornatam ei offerri, & fila ducere coëgit: quo vultu, quâ fronte donum hoc regium exceperit, vos iudicate; certe digerendæ ignominiaë impar, in desperationem actus, funem collo inseruit, & sibi gulam fregit. Quid ergo fiet, si Christianus, ipsius Christi sententiâ, gentili & Ethnico comparabitur, nec solum comparabitur, sed postponetur? fortis nempe debili, armatus inermi, destinatus ad sceptræ servo & mancipio ignobili? an non hæc ignominia sensu acerbissima, omnem aliam longissimè excedet? Nisi fallor, manu vultui admodum ne agnoscantur, se operient, & in planctus ac lamenta effusi, cum Regio psalte ejulabunt: *O nos miseros & infelices! Confusio faciei meæ cooperuit nos, à voce exprobrantis & obloquentis, à facie inimici & persequentis!*

Psal. 43. 16.

VII. Ne quis tamen fortè erret, advertendum est, gentiles, quos adduxi, nullum in reprobos potestatis iudiciariæ actum exercituros; quâ ipsâ de causâ non dixit Christus: *Se-*

debunt, & condemnabunt, quod proprium iudicis est, sed surgent, & condemnabunt, ut delatores; soli enim Christo iudici cælitæ affidebunt, Apostolo teste: *Sancti de hoc mundo iudicabunt.* In quosnam autem reproborum Cælitæ iudiciaria sua potestate usuros arbitramini? nunquid in omnes? Ita verò: in eos tamen maximè, à quibus, dum viverent, singulari aliquâ injuriâ affecti sunt; hi præ reliquis in iudicium numerum, & iudicii partes adlegendur: *Stabunt iusti in magna constantia adversus eos, qui se angustiarunt:* hos accurato examine discutient, in hos præcipuè fatalis decreti formulam conscribent, in hos sententiæ decretoriæ fulmen intorquebunt. Nunc ergo mecum considerate ignominiam, Herodi sustinendam, dum iudicem suum habebit Joannem Baptistam, cui caput demessuit? quàm probrosum erit Neroni, iudicari à Petro & Paulo, quos vinculis, & infami cippo constrinxit? Diocletiano, iudicem habere Sebastianum, quem palo alligatum sagittis confixit? Valeriano, habere Laurentium, quem craticulæ impositum assavit? Si enim magnanima Cleopatra, ne in Augusti, in quem arma moverat, triumphum duceretur, viperam nudo pectori admovere, ejusque morfu emori non dubitavit, quàm tamen sumis honoribus procul dubio coluisset Augustus, nec vivam iis defraudasset obsequiis, quæis virâ functam veneratus est; quid ergo damnatos facturos & passuros existimatis, si sese quibuscunque impensis opprobrio

1. Cor. 6. 2.

Sap. 5. 2. 1. 4.

brio longè graviori possent subtrahere? in quam acerbos ejulatus ac fremitus præ pudoris vehementia erupturos eos censetis, dum prostratos se videbunt ad pedes nudipedum illorum, exalceatorum, vilium & neglectorum, quorum vitam & opera, velut delira ac stulta quondam deridebant? O confusionem tremendam! O despectum atrocem? Quàm verum esse experientur Isaïæ vaticinium! *A-*
dorabunt vestigia pedum tuorum,
qui detrahebant tibi! Ecce dignitate senatoriâ, consulatu & coronis inclytos Fraterculi unius gratiam implorantes, quem olim non tantùm cum fastu repellere solebant, sed nec preces admittere dignati sunt? Ecce Epulones, Lazari favorem ambientes, cui antea nec mucidi panis micas, canibus projectas indulgebant! Ecce Achabum Nabotho supplicem, cui quondam violento raptu vineam extorsit! Ecce Holophernem Achiori adgeniculatum, cujus olim admonitiones superbi spercilio contempsit! Quæ major confusio vel mente concipi potest? Neque satis erit, impios æmulorum gloriam coram intueri, sed necesse erit, eorum tribunali sisti, ab iisdem cum potestate examinari, judicari, confundi, & quod omnem horrorem excedit, mortis æternæ reos condemnari: quam primùm enim de corpore delicti palam constabit, seque ad ferendam sententiam Christus accinget, Cælites ad unum omnes, pleno veluti choro & festivo applausu jungent, & amaro cum risu damnatis insultabunt, ac dicent: Apage in-

felix turma! *discedite maledicti in ignem æternum!* abite præcipites, & in abyssis inferni vos mergite! quid moras necitis? *in ignem æternum! in ignem æternum!* procul hinc in malam crucem miseri! *discedite maledicti, discedite!* ad æterna incendia, ad flammæ æternas, ite, ite, sepulsi, immersi! actum est: *ite in ignem æternum, in ignem æternum!* Hæc domus vestra est, in omne retrò ævum parata! cælum enim, quod modò extremum suspicitis, æternum desperate! *discedite maledicti in ignem æternum!* His clamoribus urgebunt miseros, nec cessabunt improperiis, ludibriis, & si dicere fas est, sibilis persequi perditos, usque dum hianti fatiscientis terræ barathro absorbeantur, atque ultimum confusionis complementum experiantur, quod psaltes regius expressit: *Erubescant impii, & deducantur in infernum.* Si enim tanta fuit Protoplastorum Evæ, & Adami erubescencia, dum sese è primi viridarii deliciis, paradiso, inquam, ejectos, & ad aratrum ac sulcos destinatos viderunt; si tanto pudore affecta est Agar, è laribus Abrahami unà cum filio Ismaële expulsa, & peregrè vagabunda; si tantus rubor Mariæ Aaronis sorori injectus est, quando se leprâ percussam, & papilionibus populi sui vidit ejectam, quantumvis intra septem dies redeundi spes ei facta esset? quid miseris illis accidet, qui angelicarum mentium exclusi consortio, cælitarum societate privati, cælesti illâ & beatâ sedis Empyræ regiâ exuti, infimo abyssi profundo se conclusos aspicient, æternitate totâ

Isa. 60.
24.

Psal.
31. 18.

*Jer. 23.
40.* totâ illic intra spirituum malignorum consortium victuros? *Dabo vos, O verba Jeremiæ gravissima! dabo vos in opprobrium sempiternum, & in ignominiam æternam, qua nunquam oblivione delebitur, nunquam, nunquam!*

VIII. Agite, Auditores, & finem dicendo imponamus. An modò vestrûm aliquis est, qui non horreat, vel mente cogitare, ne tantæ aliquando confusio exponatur? Heu vos, si de honore agitur, tactûs adeo delicati estis, ut vel verbulo concitati assurgatis in iras, & unico linguæ aculeo irritemini, nec dubitetis, indignatione præcipiti ferrum & arma corripere, sanguinem, mortem & exterminium crepare, ut vel levem contemptum redimatis: interea autem ignominia tantæ periculum negligitis, certò vobis incubituræ? ignominia, inquam, tam decumanæ, gravissimæ, nullaque unquam ætate finiendæ? *qua nunquam oblivione delebitur?* Omnis injuria, per hujus vitæ decursum illata, brevis est; hæc autem, de qua loquimur, an intelligitis? erit æterna! semper enim per omnem retrò ætatem damnatorum oculis pudor ille & verecundia obversabitur, quâ die illa supremâ in totius mundi præsentia afficientur, & si S. Basilio credimus, in novas identidem furias illos aget, ac velut à mente alienos & phreneticos perpetuò torquet: *Longè horrendior quàm ignis, erit ille pudor, quem perpetuò retinebunt.* Si ergo despectus longè levior adeo vos affligit, stupidi certè, infani, cæci, ac temerarii

R. P. Segneri Quadragesimale.

estis, si periculo longè graviore vos exponere deinceps præsumetis.

PARS ALTERA.

IX. Sed eja, dicite Auditores, nunquid concinnam vobis hodie fabulam & commentum proposuisse videor! O Pater! respondebitis, quæ hæc tua est percunctatio? serione, an joco nobis loqueris? non utique fabulosa, sed nimis quàm vera hæc esse novimus. Verùm repeto meam interrogationem, vósque obtestor, ut ingenue & absque rubore confiteamini, an non ingeniosam vobis fabulam me dixisse putetis? Bilem vobis moveri video, & non sine commoti animi sensu respondere vos audio. majori apud vos in reverentia esse Historiam Evangelicam, & veritatis æternæ oracula, quàm ut ea inter Poëtarum fabulas numeretis: extremum mundi judicium, dicetis, non velut anile commentum ridemus, sed velut assertam fidei veritatem veneramus. O exoptatum responsum, si æquè verum, quàm promptum foret! ut enim sincerè mentem pandam, credebam ego, si non omnes, plures certè vestrûm in eam adductos sententiam, ut vos quoque fabulam crederetis, qualem esse plurimi alii existimant. Sed non Christiani, non Orthodoxi, non Catholici, dicetis: imò & isti. Ad quid ergo tribunalia Inquisitionis? Vos videritis: si enim omnes ad Inquisitionis subsellia rapi deberent, qui judicium extremum fabulam credunt, forsan in te, ô amata civitas, angusti nimium carceres & ergastula forent;

forent; occupandi essent horti ac campi, profanandæ Basilicæ, diruenda palatia, ut sat amplum carceribus spatium pararetur, imò dixissem propè per hyperbolem, si non veram, significantem tamen, obstruendæ forent omnes civitatis portæ ac aditus, ut unus ex ea carcer efformaretur. Verùm tam præsumptuosus & impudens ego neutiquam sum, ut de vobis hoc dicere vel credere auissem, cum me minimè lateat singularis pietas & studiù Religionis, quod hac in Urbe præ ceteris floret: illud duntaxat assèro, præter Inquisitionis terrenæ tribunal esse & coeleste; illud solùm damnat incredulos, qui tales apparent; istud etiam eos, qui hominum oculis non apparent: & horum è numero multos vestrum esse metu, quamvis id pernegetis. Sed num plenam hodie dicendi libertatem mihi conceditis? ego autem etiam ultrò oblatam nolim admittere; eam enim licentiam in confessu tam nobili arrogare mihi non auissem, ubi tantos conspicio, quos annis & sapientiâ velut patres, & dignitate velut dominos meos suspicio; itaque partem orationis residuam cedo Præsuli, claritate natalium, antiquitate, doctrinâ, & morum sanctimoniam conspicuo; non enim grave vobis accidet, si adductum è Marfilia Salvianum hoc in suggestu constituam, ut divinâ suâ facultatè vos erudiat. Eja! decernat ille, more magistri; ego, ut discipulum decet, percontabor. Quid censes, Præsulum Sapientissimè! Auditores hi mei, ad quos matutino hoc tempore verba feci, extremum Judi-

cium verumne an falsum, fabulam an historiam putant? loquamur perspicuè: creduntne, an non? abstrahit prudentissimus senex à vobis omnibus, & ne ullum singillatim offendat, in universum ita statuit: *Nemo est, qui l. 3. ad se judicandum à Deo certus sit, qui Eul. non præstet, ut pro bonis operibus perennia bona capiat, vel ne pro malis mala æterna patiatur.* O dilectum bene! & hoc mihi sufficit, nec habeo, quod vestram deinceps offensam formidem. Dicite ergo: si iudicium extremum creditis, quid agitis, ut, cum dies illa affullerit, faustâ sententiâ potiamini, aut saltem, ne dira & infelici feriamini? idque tanto vestro dedecore, tantoque cum damno, quantum hætenus demonstrare conatus sum? Cum in tribunali terreno causam magni momenti agitis, magna sollicitudine quæritis advocatos, remuneramini procuratores, demeremini causidicos, & officialium vobis benevolentiam conciliatis; dies noctesque inquieti discurritis, modò hujus, modò alterius Magnatis atrium teritis; modò hunc, modò alium è Doctoribus circa causæ vestræ merita informatis; legitis, speculamini, scribitis, recondita tabularii scrinia volutatis, ipsius etiâ familiæ & domesticarum rararum oblitii; jam manu loculis admotâ alium donis devincire, alium promissis demulcere satagitis, nullâ expensarum habitâ ratione; Principum intercessionem & suffragia conquiritis, nihilque intentatum relinquitis, ut adversarium in lite vincatis, vel saltem ad spem victoriæ eluctemini. Sed edicite, obsecro!

secro! an tantum laboris impenditis, ut sententiam in vestrum favorem à divino tribunali extorqueatis, ubi æternitatis negotium tractabitur? Eja, respondete! cur hæsitatis? cur moras trahitis? edicite, inquam, tantumne laboris & curæ negotio illi impenditis? Proh, pudor! erubescite, vel verba super hac re facere! Si semel quot mensibus sacra Synaxis obeunda suadetur, id enim verò nimium vobis videtur: si in noxarum expiationem pœna salutaris injungitur, de ejus acerbitate querimini; si stabile pietatis exercitium assumendum proponitur, molestiam causamini, Saltem pravum illud conforcium fuge: non possum, dicitis. Lusum illum desere; hoc equidem nolo. An non quadrantem horæ sero vespere animi scrutinio posses impendere? capiti nocet. An non matutino tempore sacræ lyturgiæ misterii interesse? non vacat. Saltem egenos stipe modicâ impertire, ut in die judicii tuos patronos agant; *facite vobis amicos de mammona iniquitatis*; ære alieno gravor, numerosam alo familiam, insuper litibus exhaustus sum. Quis ergo injuriam vobis faciat, si dubitet, atque etiam neget, vos firmiter credere, quòd Divino aliquando tribunali sistendi, & in maximi momenti negotio judicandi sitis, cum nec mediam laboris ac curæ partem pro illius Judicii felici successu impendatis, quâ à terreno tribunali judicandi adhibetis? *Non creditis, Non creditis*, Salviani verbis utar, & licet credulitatem vestram verbis velitis asseverare, non creditis. Nonquid enim Divinum tribunal minùs humano

metuendum censetis? an minoris momenti negotium, adversarios magis imbecilles, aut rationes magis expeditas arbitramini? num Judicem minùs peritum, justitiam minùs incorruptam, aut locum appellationi faciliorem creditis? Id ergo unicum dicendum restat; non credere vos, quòd sitis divino judicio sistendi: *non creditis, non creditis, & licet credulitatem vestram verbis velitis asseverare, non creditis.* Et quid ultra dubitamus? Equidem lubens vobis concederem, vos id credere, si modò non eousque pertingeretis, ut Judicem, cujus tribunal adire necesse est, pessimis modis palam habeatis. DEUM immortalem! quis mihi det lacrimarum, verborum, fervoris & eloquentiæ copiam, ut hoc pro rei gravitate exaggerem. Itane creditis, vos coram tribunali Christi comparituros? & tamen, horreo dicere! nihil ferè vilius, nihil abjectius & despiciatius vobis est, quàm Christus. Non ego hic de probis ac timoratis loquor: Vos, appello, vos, inquam, juvenes moribus dissoluti, vos fæminæ vanæ ac luxui deditæ, vos manifesti peccatores, quid respondeatis? *quomodo credere vos futurum judicem dicetis? apud quos nullus est minor, & despectior, quàm ipse Judex?* A Christo vos judicandos creditis? Bene est. Cur ergo huic inter lusum identidem maledicitis? cur concitati in iras blasphemias eum lacestis? cur inter contractus perjuriis contemneratis? cur illum inter omnes animi relaxationes offenditis? cur Christi offensam minùs, quàm alterius amici æsti.

æstimatis? cur Christo potius quam hujus vel illius personæ consortio renuntiare parati estis? cur prodigi fortunæ dissipatis & nummos, scurras inter, parasitos & ardeliones? canes inter, & equos, & scorta? cur Christo nihil? an ita terrenum hominem, si iudex vester est, tractatis? an eidem tantâ licentiâ in compitis & angulis obloquimini? tantâ ei petulantia insultatis? an pari temeritate & audaciâ illum in faciem contemnere audeatis, quâ Christum domi suæ, in templo nimirum & Ecclesia, contemptui habere præsumitis? quem, licet sub Panis Eucharistici velo præsentem intueamini, in ejus tamen conspectu confabulari, garrere & risu solvi non dubitatis? quin nonnunquam Christi loco animatum Veneris simulacrum adorare non erubescitis? Eja, quod lubet, reponite; Christum judicem vestrum supremum, vos credere, futurum, nunquam sanè persuadebitis: *Non creditis, non creditis, dixi vobis, non creditis; & licet credulitatem vestram verbis velitis adseverare, non creditis.*

X. Sed cur, quæso, id non creditis, Auditores? an non enim Fide Divinâ indubitatum est, coram ejus tribunali, nemine excepto, comparituros omnes? *Omnes nos manifestari oportet ante tribunal Christi*, exclamat Apostolus. Quid ergo? an speciale exemptionis privilegium jactatis? an astu vos subducere & declinare hoc forum confiditis? an fugæ locum forsperatis? Heu toto cælo erratis; falsissima est vestra fiducia, spes inanis ac

stulta. Legitur Scytharum Rex, Itanfüræ nomine, quondam Dario Regi, capitali suo inimico munus misisse rarum ac insolitum; tria nimirum diversæ indolis animalia, glirem, piscem, & volucrum, cum sagittâ veneno illitâ; ut significaret, Clemente Alexandrino teste, nisi se terræ cavernis instar talpæ abderet, aut piscis instar undarum fluctibus absconderet, aut ad modum volucris in nubes & auras avolaret, manus suas & sagittam haud evasurum. Barbara hæc erat, & plena fastu jactantia. Sed dicite! manum Dei effugietis? nequaquam, si regio Psalti fides est: *Si ascendero in cælum, tu ibi es.* Si talpæ instar intra terræ viscera me recondam: sagitta Dei me sequetur: *si descendero in infernum ades.* Si Oceani fluctibus piscis instar me immergam, illuc etiam sagitta Dei penetrabit: *Si habitavero in extremis maris, illic tenebit me dextera tua.* Nimis ergo blanditur sibi, quisquis Dei manum confidit effugere; quocumque fugies, semper in Dei territorio, atque intra dominii limites deprehendèris; universali pollet auctoritate, ubique ministris abundat, ubique cœlestis illi militia præsto est; nunquam Dei manus evades. *Tuam manum effugere*, ait divinæ sapientiæ oraculum, *tuam manum effugere impossibile est.* Et necdum horrent vobis capitis pili, necdum contremiscitis? velut ignari aut increduli, quod horrendum sit, incidere in manus Dei. O Deus meus! illabere, quæso, eorum mentibus, atque animos flecte! ego enim, quamvis eorum pedibus advo-

Sermon.

l. 2.

Ps. 137.

Sap. 16.

15.

Hab. 2.

10. 21.

advolutus supplex id peterem, frustra tamen operam & verba perderem, idque ab ipsis me impetraturum minime sperarem. Despero, inquam, despero: sed cur? an quia obstinati sunt, perfidi, & protervi? id quidem minime, mi Deus! sed quia ego peccator sum. Quam enim ratione hanc veritatem Auditoribus meis persuadere confidam, cum ego eos inter, qui me auscultant, pessimus sim? Tu ergo, mi Deus! defectum meum benigne supplere, illumque solum, quem supplex efflagito, favorem mihi concedere digneris: unicam nimirum animam ex tot ac tantis presentibus mihi dona! Ita te per Sanguinem illum sacratissimum, quem in Crucis trunco profudisti, per liventes illas Vulnerum plagas, per tormenta & agonem mei amore exantlatum obtestor! Fortunatum me, & felicem! si tantum matutino hoc tempore mihi lucrum accederet; quas grates Tibi, quæ laudum encomia rependerem? quantum bonitatem tuam prædica-

rem? Saltem sperare id mihi liceat! Sed quæ illa tandem erit anima? tua forsitan, ô sœmina, quæ tanto tempore inter libidines emarcuisti, nec isto è luto eluctari potes? An tu forsitan, Iracunde & furore sathanico effervescens, lusor proiesse, adulter impudens, aut perfide sicarie? An tu, qui contra conscientiam stimulos, & animi remorsus gravem peccatorum sarcinam, tanta annorum intercapedine nunquam integrè deposuisti? Animam volo Domine, & perditissimam quidem: an eam mihi negas? an forsitan injuriam tibi feci, dum unam solam peterem? multas ergo sperabo, & forsã omnes. An non enim, dilecti Auditores, an non in Josaphati valle singuli congregabimur? ne permittite ergo, ut eo in loco à nobis mutuo dividamur, aut separemur; sed in id unum incumbite, ut ad dexteram locati, salvi omnes & securi, ad triumphum & gloriam destinati, nemine cum tanta sua ignomina excluso, compareamus.

SERMO SEXTUS.

DIE MARTIS POST PRIMAM DOMINICAM.

Cum intrasset Jesus Hierosolyman, commota est universa civitas, dicens, quis est hic? & ingressus Jesus in templum DEI, ejecit omnes vendentes, & ementes in templo. Matth. 21.